

Årsmelding 2015

Forsand kommune

Collage, laga av elevar på Forsand skule

INNHOLD

Rådmannen sin kommentar	side 3
Organisering	side 4
Økonomisk status	side 5
Helse, miljø, sikkerhet, kvalitet	side 8
Fellestenestar	side 11
Forsand barnehage	side 16
Familie	side 19
Funksjonshemma	side 21
Kultur og fritid	side 23
Pleie og omsorg	side 26
Forsand skule	side 28
Plan og forvaltning	side 30
Eigedom, drift og investering	side 31

Vedlegg:

Vedlegg 1: Hovedoversikten med rekneskapstal for 2015

Vedlegg 2: KOSTRA-oversikter

RÅDMANNEN SIN KOMMENTAR

På kommunestyremøtet 10.02.16 gjekk startskotet for omstillingsprosessen som vil prega Forsand kommune i åra som kjem. Realiteten er likevel at omstillinga starta lenge før temamøtet i kommunestyret i februar. Allereie hausten 2014 under budsjettprosessen for 2015 så vi dei første teikn på mørke skyer i horisonten. Rammetilskotet frå staten har gradvis blitt redusert frå 2014, og alle prognosar tydar på at reduksjonen blir meir markant frå 2017 og vidare. Forsand kommune ser konsekvensen av fleirtalet på stortinget sitt syn på at det ikkje skal bli enklare for små kommunar å stå åleine i framtida.

Å tilpasse aktivitetsnivået til nye reduserte økonomiske rammer er krevjande. For meg som rådmann har det vært sentralt å komme fram med bodskapet om at store endringar er i vente, at talet på årsverk i kommunen må reduserast og at innbyggjarane må innstille seg på ein ny kvar dag med tanke på tenestane som dei får frå kommunen. Eg opplev at realitetane har blitt forankra i både administrasjonen og kommunestyret. Samstundes høyrer eg at det og blant innbyggjarane er en erkjenning av at forventningane til kommunen sine tenestar må reduserast.

Kulturen i Forsand kommune er difor i endring. Frå å være en kommune med svært gode økonomiske rammer er vi nå i en situasjon kor vi må være meir kritiske i samband med ressursbruken. Tidlegare har løysinga på ulike utfordringar ofte vært å bruke meir pengar. Nå må vi løyse utfordringane ved å tenkje annleis, jobba smartare og meir effektivt. Fleksibilitet og kreativitet er for meg positive eigenskapar som organisasjonen absolutt treng i denne prosessen. At det blir stilt krav til dei tilsette om å være fleksible og kreative for å få til ein mindre ressurskrevjande tenesteproduksjon trur eg kan være bra. Ein kollega sa til meg: «Vi tilbyr så mange og omfattande tenestar for å hjelpe våre brukara at dei blir heilt hjelpelause». Det er ingen automatikk i at det å bruke meir pengar i tenesteproduksjonen gir betre kvalitet.

Årsrekneskapet for seksjonane og fellesstenestar syner et mindreforbruk på kr 3,7 mill. Bakgrunnen for dette positive resultatet er at det vart tilbakeført pensjonsinnbetalingar på til saman kr 7,9 mill. Samstundes var det et premieavvik på kr 2,6 mill. som var utgiftsført. Korrigert for desse føringane ble årsresultatet i samsvar med prognosene frå tertialrapport pr. 31.08.15. Nettodriftsresultat ble negativt på grunn av urealisert tap på finansielle omløpsmidlar. Utan denne føring ville nettodriftsresultat ha vært 3,6 %.

2015 bydde på både krevjande utfordringar og kjekke høgdepunkt. Eg har lyst å nemne tre høgdepunkt som eg tenkjer representerer nye tider i Forsand:

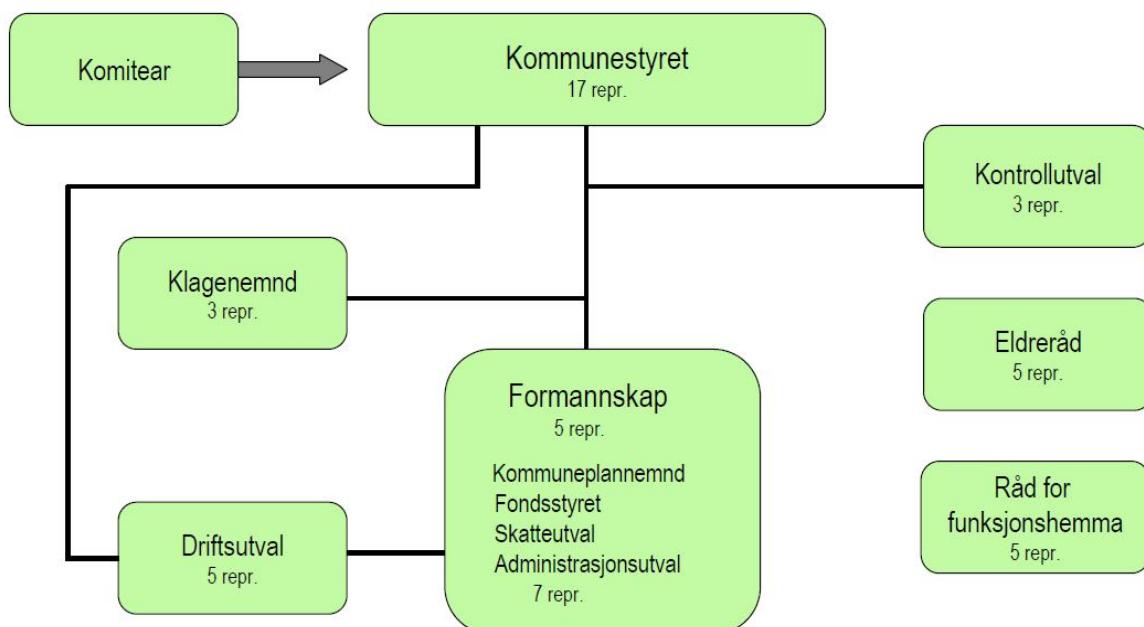
- Mottak av 17 flyktninger. Flyktingkonsulent Agnetha Veland har gjort en imponerande jobb i samband med å få alt på plass og gi flyktingane ein god start på tilværa i Forsand.
- Auka satsing på førebyggjande arbeid. Torill Idland begynte i august i stillinga som leiar for førebyggjande teneste. Eg er ikkje i tvil om at vi vil sjå resultat av denne satsing i åra som kommer.
- Opning av Brønnabakka bu- og avlastningsteneste. Forsand kommune har med opninga ein av landets beste bustader til formålet.

12.04.16

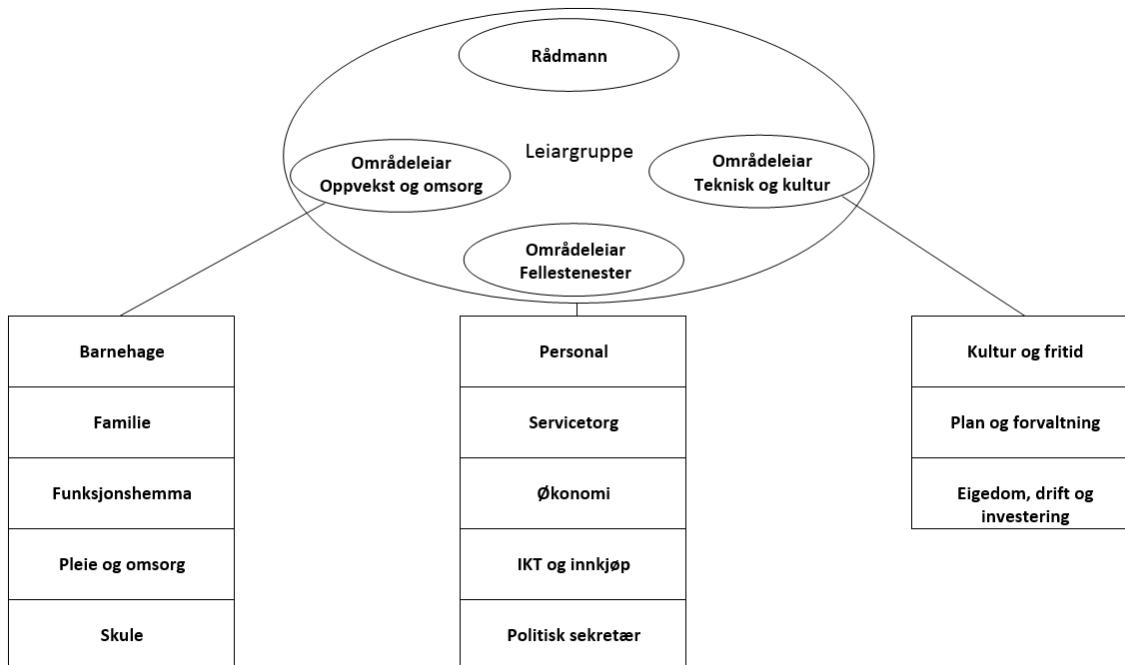
Søren Jensen
Rådmann

ORGANISERING

Politisk organisering

Administrativ organisering

ØKONOMISK STATUS

Generelt om verksemda – drift

Rekneskapen for 2015 vert avgjort med eir rekneskapsmessig mindreforbruk på kr 730.672. Rammene til seksjonane var gitt med kr 134,176 mill., rekneskapen syner eit mindreforbruk på kr 3,727 mill. Avvika her varierer frå kr 2,2 mill. i mindreforbruk (PLO) til kr 1,2 mill. i meirforbruk (eigedom, drift og investering)

Frå 01.01.15 gjekk Forsand kommune over frå DNB til KLP som pensjonsleverandør for alle i ordinær ordning. Det medførte endringar i pensjonsutgiftene då KLP i langt større grad i rekneskapsføringa nyttar premiefond enn det som DNB gjorde. Det vart tilbakeført pensjon med totalt ca. kr 7,9 mill. i 2015. Premieavvik for 2015 vart utgiftsført med kr 2,6 mill. Amortiseringstida varierer frå 15 til 7 år. Ettersynet på mva-kompensasjonen for utleigebustadar er ennå ikkje avslutta og det gjenstår ennå ca. kr 2,8 mill. til utbetaling.

Det vart inngått avtale om justeringsrett for mva med Bergebakkane AS slik at kommune får årleg i 10 år tilbakeført netto kr 250.000 pr. år.

Med nytt inntektssystem på trappene og endringar i kommunestrukturar er det mykje som er i uvisse. Dei signala som kjem er at det skal bli stadig meir krevjande å stå som eigen kommune med dei utfordingane som vert gitt i form av nivå på tenestene, kompetanse og utgifter som skal harmonere inntektssida. Budsjettdisiplinen må framleis stå i fokus og leiaroplæring vil vera eit sentralt tema for å oppnå optimal styring og kontroll.

Utvikling i rekneskapstal pr seksjon dei siste 5 åra, tal i kr 1000:

	2011	2012	2013	2014	2015	Budsjett 2015	Avvik 2015
Fellestenester	15081	16051	17807	17555	18520	18143	-377
Kultur*	3176	3654	5572	5839	5288	5809	521
Helse/sos	23306	26734	27864	30412			
Familie					14416	15467	1051
Funksjonshemma					18035	17379	-656
Barnehage*	9215	9564	10196	10109	8122	9662	1540
Skule*	22234	23696	23542	23976	20911	20912	1
PLO	20230	23487	24536	25033	23124	25373	2249
Teknisk	18628	20386	23409	21948			
Plan/forvaltning					2952	3562	610
Eigedom/drift					19080	17869	-1211
Sum	111870	123572	132927	134872	130449	134176	3727

Øvrige resultatvurderinger

Driftsinntektene

«Overføring med krav til motytelse» har avvik på om lag kr 5 mill. og skuldast auke i refusjon sjuke- og svangerskapspengar i høve til budsjett. Rammetilskotet er kr 1 mill. under budsjettet nivå medan skatteinngangen er om lag kr 1,5 over budsjett. « Andre statlege overføringar» inneholdt refusjon frå vegvesenet til på forskotering til RV 13 Oanes-Høllesli kr 2,4 mill. og tilskot til flyktingmottak. Posten har dermed stort avvik, kr 5,5 mill. då dette ikkje var budsjettert.

Driftsutgiftene

Lønnsutgiftene inkl sosiale utgifter (abeidsgjevaravgift og pensjon) var underbudsjettet i 2015, men rekneskapen harmonerer likevel stort sett med budsjettet på grunn av tilbakeføringa av pensjon.

«Kjøp av varer og tenester» er over budsjettet nivå då desse må sjåast i samanheng med post for «overføringar» sjølv om ein del av overføringane gjeld tilskot til flyktingar som ikkje var budsjettert. Avvik på lisensar utgjer om lag kr 2 mill. MVA utgjer kr 5,6 mill. i avvik på «overføringar».

Det er tapsført husleige til næringsformål grunna konkurs med kr 365 000.

Brutto driftsresultat utan avskrivningar er på kr 7,5 mill. i rekneskapen mot kr 5,2 budsjettet.

Finansresultatet

2015 har vore eit ustabilt år innan finansmarknaden. Det er spesielt reduksjon i oljeprisen som har medført denne ustabiliteten. Oljefylket Rogaland er i så måte mest råka av oljeprisnedgangen og SR-Bank sine aksjer er blitt redusert frå kr 52,63 til kr 39 pr. aksje i løpet av 2015. Som kjent har kommunen ein vesentleg del av desse aksjane i sin portefølje, og det medfører eit urealisert tap på om lag kr 9 mill. Utbyttet pr. aksje har imidlertid vore ganske stabilt. Sjølv om ein har hatt nedgang i deler av porteføljen, så har ein hatt oppgang i andre deler. Totalt er urealisert verdi blitt endra frå ca kr 93 mill. til ca kr 83 mill. i 2015. Det er bokført tap ved realisering på kr 2,4 mill. som ikkje er dekka av kursreguleringsfondet.

Når det gjeld 2016, vert det forventa moderat vekst i verdsøkonomien. Kommunen vel framleis å halde ei forsiktig line innan finansforvaltinga.

Netto driftsresultat var budsjettet med 1,9 % av driftsinntektene. Rekneskapen syner eit resultat på -1,3 utan korrigering. Dersom ein korrigerer for urealisert tap på finansielle omløpsmiddel som utgjer kr 9,3 mill. vil korrigert netto driftsresultat vera 3,6 %. Dersom ein i tillegg korrigerer for tilbakeført pensjon og premieavvik er netto driftsresultat 0,83. Teknisk beregningsutvlag anbefaler at dette skulle vore 1,75 for å vera ein berekraftig økonomi til å ivareta formuesbevaringsprinsippet.

Bruk av fond

Avviket på bruk av fond skuldast bruk av kursreguleringsfond på kr 9,3 mill. til inndekking av nedgangen i finansmarknaden i 2015. Dette er bare korrigering av markedsverdi og har ikkje likviditetseffekt. Fondet var ved årsslutt ca kr 41 mill. av ein samla portefølje på ca kr 82 mill. Det er ikkje brukt av kraftfondet til investeringar i 2015.

Avsetning til fond

Motteken refusjon til Rv 13 Oanes-Høllesli er avsett til kraffondet og det same er innbetalt avdrag frå Bjørn Hansen AS på tidlegare utlån, dette utgjer eit avvik på ca kr 5 mill. Det er ikkje gjennomført budsjettet avsetning til disposisjonsfond på kr 3,3 mill., jmfr vedtak i 2. tertial, men avsett kr 2,3 mill. som er fjarårets mindreforbruk samt avsetning av flyktningemidlar.

Investeringsrekneskapen er gjort opp med eit udekka beløp på kr 0. Det er budsjettet investeringar i prosjektrekneskapen med kr 43,8 mill. og bokført kr 42,5 mill. Låneopptak i 2015 utgjorde kr 40,3 mill., av desse vart det nytta kr 28,3 mill. då ikkje alle prosjekta vart ferdigstilt i 2015. Det vart og motteke kr 9,5 mill. og 2,9 mill. i tilskot frå Husbanken til avlastingsbustad og flyktningebustad. Tilskot til utbetring av kalkingsanlegg i Vindalen var kr 450 000.

På grunn av overgangen til KLP vart eigenkapitalinnskotet auka med kr 2,9 mill.

Sal av «Åsen-hytta» og Byrkjeland skule er avsett til kapitalfond.

Utlån

Kommunen har eit samla utlån pr 311215 på ca kr 30,2 mill. eksl sosiale utlån. Det er ikkje teke opp nye startlån til vidareutlån i 2015. Innbetalt ekstraordinært avdrag på utlån er kr 3,9 mill. og det er utbetalt 1 nytt startlån på kr 2 mill. Det er ført ekstraordinært avdrag med kr 4,5 mill. i 2015. Motteke utlån til Vegvesenet og Bjørn Hansen AS er tilbakeført til kraftfondet. Det er tapt startlån i 2015 på kr 520 000 kor ein sökte tapsdeling med Husbanken slik at kommune sin andel vart kr 130 000.

Finansielle nøkkeltal

KOSTRA har gruppert kommunane etter folkemengde og økonomiske rammebetingelsar. Forsand er plassert i gruppe 16 som ein av dei ti kommunane med høgast frie disponible inntekter pr innbyggjar

Finansielle nøkkeltall fra www.kostra.no

	Forsand			Gj.snitt gr 16			Gj.snitt Rogaland			Gj snitt landet utenom Oslo		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Nto driftsresultat i % av bto dr.innt	15,3 (1,15) *	0,9**	-0,9**	9,7	10,3	1,1	1,4	0,7	3,3	2,4	1,1	2,7
Frie inntekter i kr pr innbyggjar	69066	72918	72577	58400	65045	68787	46919	48011	49454	47407	48554	49762
Netto lånegjeld i kr pr innbyggjar	58958	57617	76014	62450	58678	71771	41742	29781	33736	53608	49613	54218

* korrigert finansiell verdiauke

** Tabellen syner resultat før korrigering av rekneskap.

For meir informasjon syner ein til vedlegg med KOSTRA-oversikter og hovudoversikten med rekneskapstal for 2015, samt eige sak om årsrekneskap for 2015.

HELSE, MILJØ, SIKKERHET, KVALITET (HMSK)

Innleiing:

Internkontroll og systematisk kvalitetsarbeid er sentralt for all kommunal verksemd. Tradisjonelt har arbeid retta mot/for tilsette vore kalla HMS og arbeid retta mot brukarar kalla kvalitetsarbeid. Måten å arbeide på er lik og det kan ofte vere vanskeleg å setje eit klart skilje mellom det eine og det andre. Eit døme på dette er dersom eit tenesteområde slit med eit dårleg arbeidsmiljø. Det er typisk eit HMS-tema. Det er likevel openbert at dette vil gå ut over kvaliteten på tenesteproduksjonen. Kommunen har difor laga ei såkalla HMSK-handbok. Handboka er eit styringsdokument for alt kommunen gjer av tiltak innan internkontroll og kvalitetsutviklings-arbeid og understrekar at fokus på kvalitet og kvalitetsutvikling skal gjelde for alt kommunen driv på med. Dette er også eit gjennomgående tema i kommunen sin arbeidsgjevarstrategi.

Sjukefråver

Mål:

Vi skal arbeide for å stabilisere sjukefråværet i kommunen på 5 %, jf handlingsplan for IA-arbeid og arbeide for at det arbeidsrelaterte fråværet er på eit minimum.

Resultat:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sum	6,7	5,38	5,98	6,4	7,28	7,2	6,7	6,1	6,1	6,0	8,2

Fråveret for 2015 fordeler seg slik mellom seksjonar:

	Fråvær 1 – 8 dag	Fråvær 8 – 40 dag	Fråvær 40 – 999 dag	Fråvær totalt
Fellestenester (stabsfunksj.)	0,8	1,9	1,1	4
Kulturseksjonen	0,3	3,6	4,5	9,3
Funksjonshemma seksjon	0,7	2,1	3,6	6,7
Familieseksjonen	0,6	6,8	11,4	18,9
Barnehagen	2	1,3	1,1	4,7
Skulen	1,1	1,8	1,7	4,8
Pleie- og omsorgsseksjonen	1,1	4	5,2	10,9
Teknisk	0,9	1,7	5,4	8,2
Sum utval – heile kommunen	1	2,8	4,1	8,2

Sjukefråversoppfølging – IA-arbeid (Inkluderande Arbeidsliv)

Kommunen er godkjent som såkalla IA-verksemd og arbeider systematisk både for å førebygge at tilsette blir sjuke og med oppfølging av den enkelte tilsette ved sjukefråver.

Måloppnåing:

Kommunen sin praksis innan IA-arbeid blir evaluert to gonger i året i lag med HTV/HVO. I all hovudsak er dagens praksis i samsvar med retningslinjene.

Fråveret i 2015 viser ein klar auke i høve til tidlegare år. Utfordringar i arbeidsmiljø og konfliktar er ei konstant utfordring både å førebygge og å handtere på ein god måte. I 2015 har det vore fleire utfordringar på dette området enn tidlegare år. Ei enkeltsak som kan nemnast i så måte er den såkalla varslingssaka på teknisk seksjon.

Utfordringar:

Det er viktig å halde fram med arbeidet med å implementere arbeidsgjevarstrategien. Det er ei utfordring å halde konstant trykk på IA-arbeidet med tilstrekkeleg opplæring av leiarar på alle nivå og godt samarbeid med bedriftshelsetenesta.

Kvalitetsmeldingar

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skulen	9	19	23	42	65	49	48
Barnehagen	3	5	35	20	17	25	25
Helse- og Sos/Familie	3	9	20	18	36	15	2
Funksjonshemma							10
Kultur	1	0	1	1	4	4	1
Rådm.kontor/Fellestenester	6	17	21	18	11	3	5
Teknisk seksjon	0	2	11	5	18	12	
Eigedom, drift og invest.							13
Plan og forvaltning							1
PLO-seksjonen	68	72	234	602	265	434	1231
Sum kommunen	90	124	355	706	416	542	1331

Måloppnåing:

Kriteriet for å lage kvalitetsmelding er at den tilsette vurderer at det som har skjedd ikkje skulle ha skjedd. Poenget med dette er læring. Ved slike hendingar skal leiar vurdere om hendinga gir grunnlag for endra rutinar eller liknande med sikte på å redusere risikoen for det kan skje om att seinare. Som me ser er praksis på skriving av kvalitetsmeldingar sterkt varierande i kommunen. Rådmannen vurderer at det er større grunn til uro over seksjonar som har få innmeldte avvik enn det motsette. Den store auken på pleie- og omsorgsseksjonen har samanheng med auka fokus og systematikk i registreringa av avvik og er ikkje vurdert å vere uttrykk for reell auke i uønska hendingar. Seksjonen arbeider aktivt med å lære av meldingane slik at talet på avvik vert redusert.

Utfordringar:

I samsvar med arbeidsgjevarstrategien ønskjer me å bygge ein organisasjonskultur der me skal lære av eigen praksis – lærande organisasjon. Dette inneber mellom anna at me skal lære av feil. Utfordringa er å ha konstant trykk på at dette er viktig for organisasjonen. Med verknad frå 01.09.2015 vart det sett i drift eit elektronisk verktøy for registrering og handtering av avviksmeldingar. Systemet gjer det enklare både å registrere meldingar og å handtere dei og ser så langt ut til å fungere OK.

Månadsrapportering

Seksjonane har tidlegare rapportert inn månadleg elektronisk til rådmannen aktivitet på ulike HMS-tema i tillegg til status når det gjeld restansar og økonomi. Frå 2015 vert denne tilbakemeldinga til rådmannen ordna ved månadlege møte mellom rådmannen og leiarane.

Utviklinga i restansar har dei siste åra vore slik:

Desember 2013:	450
Desember 2014:	855
Juli 2015:	755
Desember 2015:	95

Måloppnåing:

Det har vore eit klart mål å få talet på restansar redusert og utviklinga i 2015 viser positiv utvikling.

Utfordringar:

Det må vere eit klart mål at alle seksjonar gjennomfører alle tiltaka i rapporteringa i samsvar med måaltalet.

Personskadar

Det er i 2015 registrert 1 personskade på tilsette.

FELLESTENESTAR

Servicetorget

Servicetorget hadde i 2015 opprinnelig ei ramme på 2.367.000. I denne låg ikkje eventuelle lønsjusteringar. Lønsauke / seniorløn gjorde at vi i løpet av 2015 fekk tilført kr. 98.000 – som fordeling av lønspott – dermed vart ramma utvida til 2.465.000. Rekneskapet viser likevel at vi gjekk ca kr. 12.000 i minus på løn.

Totalt sett har servicetorget eit mindreforbruk/avvik på kr 275.500. Avviket er hovudsakleg reduserte utgifter til pensjon og div. driftsutgifter som porto, telefonutgifter og kurs. Årlege inntekter frå Nav, ca. 80.000 var ikkje lagt inn i budsjettet.

Nøkkeltall - Administrative ressursar

Servicetorget har 3 heile stillingar samt ein 20% personalressurs frå teknisk. Vi har i tillegg ein skulelv i praksisplass ein dag i veka for skuleåret 2015/2016. Frå oktober 2015 var servicetorget igjen bemanna med bare fast tilsette etter å ha nytta 7 forskjellige vikarar i 8 år.

Turistinformasjon

Det blei vedteke at servicetorget skulle drive turistinformasjonen i kommunen frå 01.01.2014. Ekstrakostnader som utstyr, materiell og engasjement av turistvert i 100% stilling i 2 mnd. er dekka over kraftfondet/ eige prosjekt. Andre personalressurser blir dekka over det ordinært budsjettet. Servicetorget vart hausten 2015 godkjent og registrert som heilårsopent turistkontor – Grøn klasse 1.

Arkiv

For første gong fekk vi tilsyn på arkivet. Dette var ei positiv oppleving. Tilsynsrapporten frå Riksarkivet gav ingen pålegg, men ein del merknader/tips.

Høgdepunkt

Etter 8 år er servicetorget bemanna med bare fast tilsette.

Politisk sekretariat

Årets høgdepunkt

Svar frå Samferdselsdepartement vedr. privat ferjedrift.

Omfang politiske saker

Oversikt over antall politiske saker (tal for 2014 i parentes)

Kommunestyre 113 (102)
Formannskap 50 (55)
Fondsstyre 29 (22)
Driftsutval 43 (49)
Administrasjonsutval 20 (13)
Klagenemnd 1 (1)

Andre saker

Ny kommunestruktur
Kommune- og fylkestingsval
Tiltakspris 2015 – Lysefjorden Sjokolade

Personalkontoret

Status 2015

Personalressursar på personalkontoret: pr 31.12.15 er det 60 % stilling som personalrådgivar og 20 % sekretærressurs. (40 % stilling overført plan- og næringsutvikling.) Det overordna ansvar for personalarbeidet er lagt til organisasjonssjef. I praksis har ikkje plan- og næringsutvikling nyttat denne 40 % ressursen (mellanom 10 % og 20 % maks).

Rekneskap 2015 viser eit overskudd på kr 300 000. Dette skuldast fleire faktorar som refundert sjukepengar, innsparingstiltak på alle nivå (annonser, kurs m.m.) tilskot frå staten på felles opplæringstiltak m.m.

Fast tilsette og vikarar Forsand kommune 2015 (unntatt undervisningspersonell/lærarar)

	Antall ansatte	Antall årsverk	Gj.snitt stillingsprosent	Gj.snitt årslønn pr årsverk
Menn faste still.	28	23,14	82,64	518 879
Menn vikarar	0	0	0	0
Kvinner faste still.	139	91,09	65,53	433 997
Kvinner vikarar	36	13,36	36,11	360 456
Totalt Faste stillinger	167	114,23	68,40	451 191
Totalt vikarar	37	13,36	36,11	360 456
<i>Sum faste stillinger og vikarar</i>	<i>204</i>	<i>127,59</i>		

Fast tilsette og vikarar undervisningspersonell 2015

	Antall ansatte	Antall årsverk	Gj.snitt stillingsprosent	Gj.snitt årslønn pr årsverk
Menn faste still.	10	9,14	91,4	513 911
Menn vikarar	0	0	0	0
Kvinner faste still.	17	13,57	79,80	512 495
Kvinner vikarar	3	1,26	42,13	476 831
Totalt Faste stillinger	27	22,71	84,10	513 065
Totalt vikarar	3	1,26	42,13	476 831
<i>Sum faste stillinger og vikarar</i>	<i>30</i>	<i>23,97</i>		

Lønnsutvikling kvinner og menn siste 4 år (unntatt lærarar):

Gj. snittlønn ut frå 100 % stilling	2012	2013	2014	2015
Gjennomsnittlønn menn	503 576	509 606	511 447	518 879
Gjennomsnittlønn kvinner	398 094	418 578	428 790	433 997
Differanse:	105 482	91 028	82 657	84 882

Lønnsgapet mellom menn og kvinner har minka siste 4 år frå 104 482,- til 84 882, unntatt fjaråret som viste ei lita auke på ca kr 2 000,-.
For undervisningspesonell er lønnsgapet mellom menn og kvinner på kr 1 405,- i favor av menn.

Økonomiavdelinga

Økonomikontoret har 3,5 årsverk som i 2015 fordelte seg slik: 0,7 stilling på skatt/rekneskap, 0,8 stilling på lønn/refusjon, 1 stilling på faktura/rekneskap, og 1 stilling på rekneskap/budsjett. Økonomikontoret er organisert i rådmannen sin stab og har i hovudsak ansvar for rekneskap, budsjett, lønn og skatt. Det vart inngått vertskommunesamarbeid med Stavanger kommune om skatteoppkrevjarfunksjonen, noko som medfører 0,5 redusert årsverk frå 010116.

Rekneskap 2014	Budsjett 2014	Avvik 2014	Rekneskap 2015	Budsjett 2015	Avvik 2015
2 921	2 879	42	2588	2932	344

Avviket skuldast hovudsakleg mindre pensjonsutgifter enn budsjettet, og elles jamn innsparing på dei fleste andre postar.

På personalsida har me hatt utskifting av personale ved 1 som slutta og 1 som gjekk ut i permisjon. Økonomikontoret handsama 5431 inngående faktura og 3486 utgående faktura, antal lønns- og trekkoppgåver som vart utskrivne var 518.

Kraftfondet og næringsliv

Grunnkapitalen

Status for grunnkapitalen i kraftfondet var ved utgangen av 2015 på 18,4 millionar kroner. Styrkinga av grunnkapitalen skuldast fire forhold:

- Tilbakebetaling av tidlegare forskotering på veganlegg i samband med bygging av Lysefjordbrua – 2,5 mill.
- Tilbakebetaling av lån til Bjørn Hansen as – 2,5 mill.
- Opprydding av/sletting av gamle tilsegner – 6 mill. (tilsegn til Lysefjordsenteret ved bygging av hotell 3 mill., tilsegn om tilskot til Nasjonal turistveg 1,9 mill., ca 1 mill. fordelt på diverse gamle utgåtte tilsegner)
- Avsetjing til grunnkapitalen frå drifta i 2015 med 0,6 mill.

Drifta

Driftsbudsjettet for kraftfondet hadde ei ramme i 2015 på snautt 9,4 mill. Rekneskapet for 2015 viser eit underforbruk på om lag kr 100.000 som igjen vert tilbakeført grunnkapitalen.

Aktivitet

I løpet av 2015 vart det vedtatt ny næringsplan. Planen dannar eit godt grunnlag for arbeidet med næringsutvikling framover.

Vidare vart retningslinjene for bruk av kraftfondet reviderte. Det har vore fokus på å bygge opp grunnkapitalen samt å rigga meir midlar til konkret næringsutvikling. Like så har det vore nødvendig å få til betre oversikt på bruken av kraftfondet ovanfor politikarane. Opplegg for rapportering kom på plass i slutten av 2015.

Næringsliv og sysselsetting

Sysselsettingssituasjonen hjå næringslivet lokalt er i hovudsak stabil og god. Dette skuldast ei aktiv landbruksnæring og solide bedrifter innan sand,mørtel og betong. Satsing innan reiselivsnæringa har både utfordringar og mulegheiter. Utfordringar i form av kort sesong (for liten grad heilårsaktivitet) – mulegheiter sett i forhold til stadig aukande besøk til Lysefjordområde med Prekestolen, Kjerag og Flørli i front. Lysefjorden Utvikling utfører eit stort og viktig arbeid under vignetten Lysefjorden Rundt. Samarbeidet mellom LU og Forsand kommune er godt.

Elles er det flott å kunne registrera at så vidt mange opprettar eigne enkeltpersonføretak. Spesielt gledeleg er det at storparten av desse er ungdom.

Plan- og næringssjefen kom tilbake på næringskontoret i 100 % i løpet av 2015.

Tiltaksprisen 2015

Lysefjorden Sjokolade fekk tiltaksprisen 2015.

Ordfører og daglig leder i Lysefjorden sjokolade June Dahlskaas

Felles IT

Status økonomi:

I kr 1000	Rekneskap 2012	Rekneskap 2013	Rekneskap 2014	Budsjett 2015	Rekneskap 2015
<i>Drift</i>	2.886	2.727	2.817	2.933	3.823
<i>Investeringar</i>	1.249	1.000	1.420	1.450	1.253

Avvik

2015 var første ordinære driftsår med Stavanger IT og auka driftskostnad skuldast migrering og lisenskostnader for fagsystem. Sjølvे driftskostnaden etter ny modell ligg noko høgare enn tidlegare privat drift, men investering i, og drift av infrastruktur og servarpark er no ein del av ordinær drift. Oppgradering av system, og auka bruk av ekstern brukarstøtte frå leverandør, samt vedlikehald fagsystem for økonomi og sak/arkiv er og medvirkande for auka kostnad.

Utfordringar

Ny driftsmodell betydde og nye rutinar for brukarstøtte og endringar i fagsystem – dette er krevjande for brukarane i ein overgangsfase – og utfordringane vil fortsetje i 2016.

Skal Forsand kommune ta ut gevinstpotensiale som ligg i ny modell må ein strebe etter auka grad av homogenisering av fagsystem og programvare – med fokus på einsretting der det er mogleg.

Det betyr at felles fagsystem i samarbeidkommunane må vurderast fortlaupande.

Felles IT vil fortsetje med ein kritisk vurdering av kostnadsdrivande utvidingar i kommunale system. Utvidingar og nye fagsystem blir i auka grad omdefinert som kommuneovergripande, med forventa og dels pålagt inndekking over felles IT. Prinsippet har til no vært at fagsystem skal dekkast av seksjonane sjølve. Utviklinga er ikkje berekraftig utan at ein tek omsyn til dette i framtidig budsjettahandsaming, og Felles IT må få ta del i prosessen før avgjerd blir fatta om endringar.

Høgdepunkt

Ein moderne og funksjonell driftsflate er no på plass for både innbyggjarar og brukarar. Office365 er no tatt i bruk av tilsette, medan elevane vil få dette i 2016.

Status

Forsand kommune har i ny driftsmodell fått eit stabilt og påliteleg driftsmiljø, med tilgang til ein vid kompetanseflate.

Felles innkjøp

Status

Forsand kommune har starta arbeidet med auka bruk av rammeavtalar for driftstenester og vare- og tenestekontraktar. Offentlege anskaffingar er eit fokusområde i 2016.

Arbeidet fører med seg utgifter i samband med dekking prosesskostnad. Ein modell for dekking av disse kostnadene må vurderast for nye avtaleområde og dei tilfelle der kostnadene ikkje kan førast på prosjektet eller anskaffinga.

FORSAND BARNEHAGE

Visjon: Vi gjer kvarandre gode

Naturgruppa på tur

Høgdepunkt:

Fornøgde brukarar og fornøgde medarbeidrarar. I 2015 gjennomførte barnehagen medarbeidarundersøking og brukarundersøking med gode resultat. Vi vil bruke resultata til å utvikle barnehagetilbodet vidare.

Status økonomi

Regnskap	Budsjett	Avvik
8.122	9.662	1.540

Om lag 1 mill. av avviket skuldast lågare pensjonsutgifter enn budsjettet. Det resterande beløpet skuldast i hovudsak at barnehagen hadde 2 vakante stillingar delar av året, pga reduksjon i barnetalet frå hausten 2015.

Status tenesteproduksjon:

2015 har barnehagen hatt satsingsområda «natur og gardsliv», og «være sammen». Barnehagen har gardsbesøk hjå Hilde Madland 2 dagar i veka, og naturgruppe 3 dagar i veka for alle 4-5 áringar som ønskjer det. Frå hausten 2015 var det 24 barn i naturgruppa.

«Være sammen» er eit program der målet er at barn skal utvikle prososial åtferd, og der barna skal møte autoritative vaksne. Programmet innebar kompetanseutvikling for heile personalgruppa i 2014. Vi følgde dette opp med internt arbeid i personalet, med mellom anna kollegarettleiring i 2015. Vi har også utvikla nye rutinar i foreldresamtalane med utgangspunkt i «være sammen»-programmet.

Barnehagen har over fleire år utvikla ein struktur og ei organisering av kvardagen og veka, som ser ut til å fungere godt. Fast struktur på dagen gir barna tryggleik og oversikt. Grupper på basane, samt aldersinndelte grupper på tvers av basane, sikrar at alle barna får tett oppfølging av vaksne. Barna får tilrettelagte aktivitetar etter sine behov og interesser. I 2014 starta vi opp med førskulegruppe 2

dagar i veka, noko vi held fram med i 2015/16, då vi ser at denne ordninga er positiv for overgangen barnehage-skule.

Barnehagen ønskjer eit godt samarbeid med føresette. Gjennom dei daglege møta med føresette, i foreldresamtalar og foreldremøter, ønskjer vi å utveksle informasjon om barna sin kvardag, og utvikling. Foreldresamarbeid er satsingsområde både i 2015 og 2016.

Barnehagen har sidan 2014 hatt pedagogar i alle stillingar der dette er krav. Det er og god rekruttering til barnehagelærarar, då 2 tilsette er under utdanning. Målet framover er å oppnå 50% pedagogtettleik i barnehagen.

Nøkkeltal

Statistikk av barnehagedekninga dei siste åra:

	Barn under 3 år	Barn over 3 år	Totalt
2012	26	53	79
2013	22	54	76
2014	18	61	79
2015	18	54	72

Det var 72 barn som hadde plass i desember 2015. Alle som søkte barnehageplass i løpet av året fekk tilbod, då det var ledige plasser gjennom heile året. Barnehagen hadde nokre få ledige plasser ut frå talet på tilsette, som er ein voksen per 3 barn under 3 år, og ein voksen per 6 barn over 3 år.

Resultat frå brukarundersøkinga hausten 2015:

Generelt om barnehagen	4,2
Relasjon mellom barn og voksen	4,3
Barnets trivsel	4,4
Informasjon	3,7
Barnets utvikling	4,4
Medvirkning	4,1
Henting og levering	4
Tilvenning og skolestart	4,6
Tilfredshet	4,4

Svarprosent: 66

Barnehagen nytta ei ny undersøking utarbeidd av utdanningsdirektoratet. Høgaste poeng var 5.

Resultat frå medarbeiderundersøkinga 2015:

Faktor		
1	Oppgavemotivasjon	4,4
2	Mestringstro	3,9
3	Selvstendighet	4,4
4	Bruk av kompetanse	4,4
5	Mestringsorientert leiing	4,6
6	Rolleklarhet	4,4
7	Relevant kompetanseutvikling	4,2
8	Fleksibilitetsvilje	4,2
9	Mestringsklima	4,5
10	Nytteorientert motivasjon	4,5

Utfordringar for 2016

Barnehagen opplever at det framleis er nedgang i talet på barn. 1. mars 2016 var fristen for hovudopptaket for barnehageåret 2015-2016. Det er 9 barn som har søkt barnehageplass frå august 2016, og 1 barn som har søkt plass frå jan. 2017. Det er 18 barn som sluttar i barnehagen for å starte på skulen til hausten. Barnehagen får reduksjon i talet på barn, men reknar med at det kan komme fleire barn i løpet av året.

Barnehagen har om lag 10 % framandspråklege barn, noko som fører til behov for systematisk språkopplæring i barnehagen.

Barnehagen gjennomfører våren 2016 ståstadsanalyse, og vil ut frå resultata utarbeide strategiplan med langsiktige målsettingar og tiltak for barnehagen.

FAMILIE

Status økonomi

I sum kom seksjonen ut med om lag 1 mill. i underforbruk som fordeler seg slik på avdelingane:

Stab, fysioterapi og legevakt:	Underforbruk på kr 483.000.
Barneverntenesta:	Underforbruk på om lag 400.000.
Sosialtenesta/NAV:	Underforbruk i sum på 45.000.
Psykisk helsearbeid:	Underforbruk på 79.000.
Førebyggande teneste:	Underforbruk på 26.000
Legetenesta:	I balanse

Kommentar til avvik:

- Stab, fysioterapi, legevakt: Seksjonsleiarstillinga sto vakant store deler av året og medførte eit underforbruk. Budsjettet for legevakttenesta var redusert ut frå ein føresetnad om ein ny avtale med Strand som skulle innebere reduserte kostnader. Dette slo ikkje til og tenesta har eit overforbruk på 474.000.
- Barneverntenesta: Underforbruk skuldast til dels sjukemelding, til dels redusert bruk av besøksheim.

Stab, fysioterapi, legevakt:

Seksjonsleiar sitt fråver har medført at avdelingsleiarane i seksjonen har fått mindre oppfølging enn normalt. Områdeleiar oppvekst og omsorg har dekt opp enkelte av oppgåvene som ligg til seksjonsleiar.

Barneverntenesta.

Mest tid vert nytta til direkte klientarbeid, meldingar og undersøkingar, oppfølging av fosterborn/fosterforeldre, rettleiing og samtalar, ulike samarbeidsmøter og merkantile oppgåver. Utfordring: Arbeid med rutinar, internkontroll, planar, arkivsystem, oppdatering av fagprogram, og det å vere ajour i skriftleg arbeid/dokumentasjon.

Underbemanning gjennom fleire år pga sjukemeldingar har resultert i stor etterslep i høve til slike oppgåver.

Pga sjukemelding var tenesta underbemannna heile våren 2015. Vikar frå mai/juni, no stabil personal «gruppe», ein stabilitet som gir forutseibarhet og kontinuitet for dei me jobbar for.

	2011	2012	2013	2014	2015
Meldingar	19	23	30	20	18
Undersøkingssaker	14	21	23	16	15
Barn med hjelpetiltak	27	23	15	12	10
Ungdom med ettervern			1	2	2
Fosterheimspllasseringar	10	10	9	10	10
Tilsynssaker	8	7	5	11	8

Førebyggande teneste.

Helsestasjonen som tidlegare hadde ei 100 % stilling vart frå august av supplert med ei ny 100 % stilling med hovudoppgåver førebyggande arbeid. Avdelinga fekk nyt namn og den nytilsette fekk leiaransvar for tenesta. Innsparingsomsyn har medført at stillinga som helsesyster er redusert til 80 % stilling frå 01.01.16. Leiar av førebyggande teneste har fått ansvar for oppvekstplan, folkehelseplan og som SLT-koordinator. Ei hovudoppgåve er å arbeide førebyggande på tvers av avdelingar og seksjonar.

Jordmertenesta er ei utfordring. Det er gjort fleire forsøk på å kjøpe inn tenester her og å tilsette eiga jodmor utan resultat. Det er pr i dag inne ein førespurnad til sjukehuset om kjøp av tenester utan at

det ligg føre endeleg svar. Som alternativ kjøper kommunen tenester frå privat firma i Stavanger. I praksis vert dette opplevd tungvint og fleire nyttar seg ikkje av tilbodet.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fødstar	15	15	10	16	6	14

Psykiatritenesta.

Hovudaktiviteten er oppfølging av brukarar individuelt og gruppevis.

Enkeltiltak: Kvar siste torsdag i månaden - felles frokost på aktivitetssenteret for brukarar av heimen, psykiatri og seksjon funksjonshemma. Tiltaket er veldig populært med oppslutning frå omlag 20 menneske kvar gong.

Andre tiltak: Svømmegruppe kvar måndag sammen med Hjelmeland og Strand DPS, jentegrupper på skulen, undervisning i 5 klasse om psykisk første hjelp og oppfølging av enkelt-elever.

Brukartal	2011	2012	2013	2014	2015
Brukistar totalt	24	27	31	34	31
Nye innskrivingar	15	11	18	9	10
Utskrivingar	15	8	10	15	11

Legetenesta:

Hovudutfordring er å ha tilstrekkeleg og stabilt helsepersonell. Forskning viser at distrikta slit med en høg legeturnover (vanlegvis etter 1-3 år). Me fokuserer på god kvalitet og utvikling av kunnskap i tjeneste. Listene våre inneholder 400 pasientar fra Strand kommune.

Utfordring: Tenesta treng eigen bil til vaktberedskap/legevakt.

Konsultasjonar	2011	2012	2013	2014	2015
Registrerte pasientkontaktar	8735	8821	10405	10160	10621
Emelding/korrespondanse			3463	4323	4298
Tal på listepasientar			1212	1343	1358

NAV:

2015 var prega av underbemannning og ein sårbar personalsituasjon. Samstundes fekk me fleire nye brukarar, mykje grunna den auka arbeidsløysa. Me opplevde ein periode at me fekk så mykje førespurnadar at me ikkje klarte å handsame dei, kombinert med oppfølgingsarbeidet som er hovudoppgåva vår. Me såg oss derfor nøyd til å sette inn tiltak for å kunne fortsette å ta i mot brukerane på ein god måte og samstundes gi god oppfølging til dei som skal ha det. Desse tiltaka kom først i gong i 2016. Me har i 2015 og arbeida aktivt med kanalstrategien til NAV som dreiar seg om å få dei brukerane som kan det over på elektroniske løysningar. Dette vil kunne minke førespurnadane på lokalkontoret, samstundes som det er enklare og meir tidssparande for brukaren. Då vil me kunne nytta meir tid på planlagt oppfølging av dei brukarane som treng det.

Klienttal	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Økonomisk stønad	22	11	20		26	23
KVP				2	2	1

FUNKSJONSHEMMA

Brønnabakka bu- og avlastningsteneste

Tenesta inneholder Brønnabakka bu og avlastningsteneste, Ato avdeling på skolen, brukerstyrt personlig assistent, eldre og funksjonshemma aktivisering og støttetenester, hjelp til heimebuande, arbeidsretta tiltak i kommunal regi og kjøp av tenester i anna kommune.

Brukara av avdeling funksjonshemma skal få eit tenestetilbod som er tilpassa deres behov og som legger til rette for eit aktivt og verdig liv. Brukarmedvirkning skal prege utforminga av den enkeltes tenestetilbod.

Status økonomi

Statstilskudd kr. 7,470 mill. var budsjettert som statstilskudd til ressurskrevjande tenester i 2015. I 2015 undersøkte vi muligheita for å ta med lønnsutgifter på ATO. Dette viste seg å være vanskelig på grunn av opplæringsloven. Dermed var det budsjettert med høgare inntekter, enn det som kom inn. Avdelinga hadde mykje overtidsbruk. Dette skuldast at Brønnabakka fekk auke i drifta på kort varsel. I juli 2015 opna Brønnabakka bu og avlastningsteneste, Forsand kommune kunne gi tilbod om nye barnebustader. Rekrutteringssprosessen tok tid. Avdelinga hadde fleire i ufrivillige deltidsstillingar. Desse fekk oppjustert stillinga si ut frå utlyste stillingsressursar.

I oppstartsfasen av Brønnabakka blei ressursbruken større enn tenkt i utgangspunktet. Dette medførte at tilsette måtte gå ekstra, som igjen gav overtid.

Avdelinga har hatt ein auke i søknadar på brukerstyrt personleg assisterar. Brukarstyrt personlig assister blei meir etterspurt i 2015 av brukarar med moderat til stort hjelpebehov. Rettigheitsfesting av denne tenesta kom januar 2015.

Samla sett kom avdelinga ut med kr 656.000 i merforbruk.

Status tenesteproduksjon

Avdelinga tilbyr tenestar som målretta miljøarbeid, tilpassa opplæring, individuell plan, avlastning for barn og unge, barnebustad, støttekontakt, omsorgslønn og parkering for funksjonshemma.

Avdelinga har fleire vaksne brukara og de er forventa auka/endra behov hos brukarane i høve til aldring. Ein situasjon som vil stille krav til auka kompetanse.

Ein stor del av budsjettet er knytt opp mot ressurskrevjande tenester. Talet på brukara er relativt høyt. Denne brukargruppa treng store personalressurser rundt seg.

Nøkkeltal

	Antall personar som mottok teneste 2014	Antall personar som mottok teneste 2015
Miljøarbeidar/terapeutar	11 personar	9 personar
Støttekontakt/fritidskontakt	18 personar	18 personar
Avlastning	5 personar	4 personar
Omsorgslønn	7 personar	7 personar
Brukarstyrt personlig assistent	3 personar	6 personar
Besøksheim	1 person	1 personar
Arbeidsretta tiltak Avanti	5 personar	6 personar
Barnebustad	0 personar	3 personar

Høgdepunkt

Høgdepunktet for avdelinga var å kunne opne Brønnabakka bu og avlastningsteneste 8 juli 2015.

Samt å kunne ha kapasitet og ressursar til å kunne ta imot 2 barn frå Syria.

KULTUR OG FRITID

Økonomi

Kulturseksjonen sitt årsrekneskap blei innanfor budsjett 2015, med eit underforbruk på vel 0,5 mill. Grunn er at seksjonen alt tidleg på hausten la opp til ei nøktern bruk av midlar samt tilbakeføring av pensjonsmidlar. I ettertid kan ein sjå at det kunne vore rom for tiltak som blei avlått og utsette. På investeringsbudsjett for 2015 var det avsett midlar til ny kunstgrasbane (kr 7,343 mill.), ballbinge Meling (kr 0,65 mill.), turstiar og friluftsliv (kr 1,0 mill.), lokaler kulturskulen (kr 0,4 mill.) og lokaler dramagruppa (kr 250.000). I tillegg blei restmidlar 2014 til ombygging og oppgradering av Mulen og til friluftsliv overførte frå 2014 til 2015, er no ferdigstilte. Kulturskulen sine renovering og nybyggprosjekt med AV-ustyr, scene og tilrettelegging gjorde eit stort løft i begge lokalra; kinoen på kulturhuset og kulturskulesal.

Frå 1.6.2015 fekk seksjonen tilført Flyktningtenesta som var eit høgst usikkert område i høve til økonomi og tilskot frå staten. Flyktningkonsulent blei tilsett i 100% stilling frå same tidspunkt.

Kulturseksjonen

Kulturkalender er utgitt for vår og haust. Seksjonen har kulturarrangement áleine, i dialog og i samarbeid med frivillige. 37 større program i 2015. 11 fast tilsette fordelt på 7,6 årsverk. Seksjonen hadde sekretær- og oppfølgingsansvar for politisk komite for friluftsliv og politisk komite for kunstgrasbane. Fagmiljøet er lite, men fleksibel. Har faste kontor- og personalmøter. Er gjennomført medarbeidarsamtalar. Bedriftshelesjenesta og HMS-ansvarleg på kulturhuset har delteke i ein prosess på biblioteket, då fuktig luft frå bassenget kan ha påverka sjukdom og fråvær. Fleire tiltak blei sett inn som gjorde at tilsett kom tilbake i 100 % jobb. Har to langtidssjukemeldte frå oktober.

Frivillige lag/organisasjonar og enkeltpersonar gjer ein stor innsats for gode lokale trivselstiltak. Kultur tildeler årleg kulturmidlar. Samarbeidet med Ryfylke kunstlag er på veg til å bli avslutta då me ikkje lenger har lokalt kunstlag i Forsand. Abbonerer på tilskotsportalen lag/org. Hadde ei stor slagen jubileum då kulturhuset var 25 år i mars, feiringa hadde program over fleire dagar. Utvida opningstid i biblioteket i haustferien. Første sundag i advent samarbeida ope bibliotek og kulturkontor, elevbedrift og private eldsjeler om eit familiarrangement i kulturhuset «Heksagon og julestri».

Tenesteproduksjon

Idrett og nærmiljø, ny spelemiddelsøknad for kunstgrasbane og ballbinge blir fremma i 2016. Søkte i 2015 spelemidlar til kunstgrasbanen, fekk avslag då kommunen verken eig eller har leigeavtale for arealet.

Friluftsliv, har fokus på tilrettelegging og vedlikehald av alt etablerte turstiar, med tiltak som merking og skilting av alle turstiane. Ein skuleklasse har mot betaling hatt ansvar for reingjering av friluftstoalletta og rydding av badestrendene. Utfordring med toalett i Røssdalen i høve til hyppig tømming. 3 nye lysløyper og fleire nye sentrumsnære turvegar er etablerte.

Museum/kulturminnevern/lokalhistorie. Magasin for bygdemuseet på kommunehuset har sprengt kapasitet. Behov for utstillingslokale kombinert med magasin. Bygdemuseet har flytta gjenstandar frå skulehuset på Byrkjeland til Lensmannshuset. Driftstilskot til Ryfylkemuseet er av økonomiske omsyn avvikla. Har fått kr 100.000 frå Riksantikvaren til å utarbeida communal kulturminneplan.

Kulturhaust i Ryfylke, eit samarbeid mellom sju Ryfylke-kommunar. Med tilskot frå Ryfylkefondet og Rogaland fylkeskommune har vår kommune minimal økonomisk innsats i høve til det mangfaldet av flotte kulturarrangement. Eige programhefte som blir sendt til alle husstandane.

Barne- og ungdomsarbeid/Fritidsklubb. Lokalt hadde UKM 18 deltakarar fordelt på fjorten innslag. Fekk innvilga kr 25.000 frå UKM stimuleringsmidlar til workshop og lokal satsing dans med 10 deltakarar, gruppa fortsett sine aktivitear også i 2016.

Fritidsklubben har ope kvar torsdagkveld, med 20-25 deltagarar. Også ungdom frå Strand som kjem med badebussen vil på fritidsklubben. Er arrangert temamøte om rus, vold, ekstremisme. Vinter- og haustferieaktivitetane hadde barneteater, ope bibliotek, LAN, dans, teatersport, foredrag om friluftsliv.

Kulturhaust i Ryfylke, eit samarbeid mellom sju Ryfylke kommunar får årlege tilskot frå Ryfylkefondet og Fylkeskommunen, kommunen yter såleis minimal økonomisk innsats i høve til eit mangfold av flotte kulturarrangement og program. Eige felles programhefte for alle kommune kjem ut i forkant.

Kafé Mulen har ein viktig funksjon som møteplass på Kulturhuset. Drifta følgjer symjehallen sine opningstider. Utvida opningstid fredagar i vinterhalvåret. Er gjort ombyggingstiltak og nye møblar.

Ryfylkebiblioteket Forsand

Frå 2014 til 2015 steig utlånet bøker med 2%. Auka utlån barnebøker steig med heile 9% grunna auka lån i skulesamanheng. Samarbeidet bibliotek-skule er godt. Vil så langt det er økonomi framleis prioritera skulen sine behov. Blei i fjar haust lånt inn bokdepot til dei nye framandspråklege elevane. Ryfylkebiblioteket starta våren 2015 prosjektet «Leseland» saman med Samlaget og Nynorsksenteret om spreiling av nye lesetreningsbøker på nynorsk, bl.a. blei det kjøpt 1000 bøker til bruk i skulane. Prosjektet er støtta av Rogaland fylkeskommune, Ryfylkefondet og Suldal mållag og fortsett i 2016. Hausten 2015 hadde Ryfylkebiblioteket ein felles fagdag for alle tilsette på Finnøy. Tiltaket var støtta av Rogaland fylkeskommune og var ein suksess. Ryfylkebiblioteket Forsand sökte og fekk innvilga kr 80.000 frå Nasjonalbiblioteket til fysisk tilrettelegging av biblioteklokala til debatt og aktivitetar.

Aktivitetssenteret har brukar i alle aldersgrupper, hovudsakeleg dei over 70 år. Sosialt og helseførebyggjande tiltak og ein uformell møteplass. Faste aktivitetar i tillegg til mange fine kulturprogram. God deltaking på kulturarrangement, registrerte eit publikum på 426 i første halvåret. Senteret har sidan midten av oktober vore bemanna med vikar.

Forsand kulturskule

Kulturskulen, 105 elevplasser fordelt på 2,7 årsverk inkl. 35 % administrativ rektorressurs. 14 på venteliste for undervisning i piano og gitar. Ein kreativ og allsidig stab, som arbeider godt saman med

fokus på elevane! Har hatt 600 publikumar på rundt 10 konsertar/førsstillingar. Har bygt ny Black Box/intimscene i gamle kinoen på kulturhuset og ny scene i musikkalen på Forsand skule. Fekk i 2015 kjøpt inn to nye gode piano til undervisning. Utfordringar er vikarsituasjonen og minimal lagringsplass til instrument, rekvisittar og anna utstyr , inkl. lite kontorplass. Arbeider med ein meir langsigktig plan for kulturskulen, der heile rammeplanen skal ligge til grunn for vidare drift.

Flyktingtenesta busette i 2015 17 personar, 10 av desse var barn. Politisk vedtak i mai sa at kommunen skulle ta imot inntil 5 familiar. Som alt i september blei det endra til inntil 60 flyktningar for planperioden 2016-2019 fordelt på 20 i kvart av åra 2016/2017. Og 10 i kvart av åra 2018/2019. Stort kulturmøte og open samling kring mottak av flyktningar i august. Busetjinga har vore fordelt ut over heile året. Dei vaksne får norskopplæring på Jørpeland. Ungane går i barnehage og på skule her. Ved integrering gjer frivillige og enkeltpersonar ein kjempeinnsats.

Utfordringar i kulturseksjonen

Ordinær drift gir lite tid til utviklingsoppgåver og det er krevjande å til ei kvar tid å vera oppdatert innanfor alle fagområda og tenka heilhet, slik at seksjonen samspelar. Slit generelt med å skaffa vikarar raskt, med rett kompetanse, som kan tre inn straks dersom fråvær.

Høgdepunkt 2015

Aktive kulturtenester i ein pressa kvardag. Nye flotte tilrettelagte turområder inkl. lysløyper. Auka utlån på biblioteket. Nye føremålstenelege lokaler til ein aktiv kulturskule. Bruk av kultur som integreringsarena og brubyggjar i flyktningtenesta.

PLEIE – OG OMSORG

Idédugnad på Forsandheimen

Høgdepunkt 2015

Eit høydepunkt var når vi endelig var på plass med elektroniske meldinger, som den 2. siste kommunen i landet! Vi kan nå samhandle elektronisk med andre samarbeidspartnere, bl.a. sykehuset og legekontoret. Tidligere har vi brukt fax, så dette er et stort framskritt! I tillegg var det ein stor opplevelse da 41 tilsette var å tur til Krakow. Svært positivt for arbeidsmiljøet i tillegg til at vi hadde fokus på faglige tema knytta til vår seksjon.

Avvik mellom rekneskap og budsjett

Pleie og omsorg har for 2015 eit underforbruk på kr 2,249 mill. Kort forklart skuldast dette lågare pensjonsutgifter med påfølgande lågare arbeidsgivaravgift enn budsjettet. Totalt utgjer dette kr 2,498 mill. for pleie og omsorg. Differansen (utan lågare pensjonsutgifter) ville blitt eit overforbruk på ca. kr 250 000 som bl.a. skuldast:

- Etablering av elektroniske meldingar, pleie og omsorg sin del kr 91 000, ikkje i budsjettet (totalt kr 227 000 fordelt på 3 seksjoner).
- Sluttrekning på medfinansiering, Helse Vest, kr 126 000, ikkje busjettert.
- Bruk av vikarbyrå pga. sommerferieavviklinga kr 413.000. Ein del av desse utgiftene hadde vi hatt uansett, men vikarbyrå er ca 2,5 gang dyrare enn ordinær sjukepleiarlønn.

Status

Tenestene i pleie og omsorg har vore omrent som tidligare år og dermed som angitt i budsjettet. Det vil alltid vere variasjon i etterspørsel av våre tenester, spesielt på gruppe 1 og gruppe 2. I travle periodar kan det vere behov for ekstra innleie, mens vi i rolige periodar ikkje treng å leie inn ved ferie, sjukdom, permisjon m.m.

Sjukefråveret har vore høgare i 2015 enn året før. Korttidsfråværet (1-8 dagar) utgjer ikkje meir enn 1,1 %. Langtidsfråværet skuldas sjukdom hos tilsette som ikkje er arbeidsrelatert. Vi vil i 2016 fortsette å jobbe for å redusere sjukefråværet til nærmare 5 % som er kommunen sitt mål. Tiltaka vi fortsett med er tett oppfølging av den sjukemeldte og større vekt på tilrettelegging for å forebygge sjukefråvær.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sjukefråvær i %	3,7	7,8	7,8	7,4	10,5	10,9

Vi fortsett samarbeidet med Strand og Hjelmeland om velferdsteknologi. Pilotprosjekta i dei 3 kommunane er starta og forsett til sommaren 2016. Det er fortsatt noko utfordringar med teknologien, men ting går framover. Vi har meldt vår interesse til å delta i interkommunalt samarbeid om velferdsteknologiske løysingar saman med bl.a. Stavanger og Sandnes. Det er mykje som skjer på denne fronten og vi ser at det er behov for samarbeid for å få til gode løysingar.

Medarbeidarundersøkelsen i 2015 hadde ein svarprosent på 50. Denne ønskjer vi skal vere obligatorisk for tilsette neste gong slik at vi får eit rettare bilet av situasjonen til dei tilsette. Skåra ligg på dei fleste områda rundt landsgjennomsnittet. Vi jobbar for tida med eit prosjekt i pleie og omsorg som vi håpar skal medføre betre skår neste gong. Prosjektet går ut på å skape eit betre samarbeid og betre samhandling i vår seksjon.

Rakel Nygårds fond er pr. 31.12.15 på kr 1 310 087. Renter frå 2015 var på kr 22.336. Styret skal ha møte 4. april for å behandle søknadser som har kome inn.

Nøkkeltal

Oversikt sjukeheimsavdelingane (Gruppe 1 (7 plasser) og Gruppe 2 (7 plasser)):

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liggedøgn	3.563	4.940	4.439	4.228	4.340	4739
% belegg	70 %	97 %	63 %	83 %	95 %	93 %
Talet på plassar	14	14	14	14	14	14
Brukarar pr. 31.12	9	14	12	12	10	11

Oversikt heimehjelp/heimesjukepleie (antall som får hjelp) pr. 31.12.15:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Heimehjelp	31	35	31	28	29	32
Heimesjukepleie	30	44	34	36	30	37

Det vil alltid vera avhengig av kor mykje tenester brukarane har behov for, ikkje det talet som er mottakar. Kvar enkelt brukar sitt funksjonsnivå vert rapportert inn gjennom IPLOS (lovbestemt register for kommunale helse- og omsorgstenester) til SSB og fortel meir om den faktiske ressursbruken.

FORSAND SKULE

Visjonen vår er: Læring i fokus. Alle er engasjerte og trivst.

Høgdepunkt 2015

Ein gong i månaden har 1.-4. klasse fellessamling i aktivitetsrommet. Då har ein klasse laga eit program som blir framført for heile småskulen samt foreldre, føresette, søsken og familie elles. Det er veldig kjekt å sjå korleis elevane står fram og viser det dei har øvd inn, både songar, dikt og skodespel. Det blir mange høgdepunkt i løpet av eit skuleår!

Status

Skulen hadde eit mindreforbruk på kr 600 i forhold til ramma. Gjennom heile året har me drive nøkternt og spart der me har kunna, men me har måttat brukta ressursar på ekstra bemanning i ein klasse. Det såg lenge ut til at me skulle gå mot eit overforbruk og 0,5 mill. var varsle.

Pensjonsutgiftene blei lågare enn forventa og me fekk tilbakeført så mykje at me går i balanse.

Gjennom heile året har skulen hatt fokus på det psykososiale miljøet. Det blir brukta mykje tid på at elevane skal trivast. Kvar elev skal bli sett dagleg for at relasjonar skal byggjast og bli sterke. I Olweus-undersøkinga i desember rapporterte elevane i 5.-10. klasse om trivsel: 53,3% trivst svært godt, 17,8% godt og 28,9% verken eller. Det er 0% på därleg og svært därleg trivsel. Også i loggar og elevsamtaalar går det fram at mange trivst. God trivsel og godt miljø er viktig for elevane si læring. Uteområdet blir flittig brukta til aktivitetar. På barnetrinnet er det stor rift om «ballbingen». På ungdomsskulesida er det ikkje så mykje leik, men alltid er fotballbanen i bruk. Det blir jobba systematisk med klassemiljøet etter Handlingsplan for godt skolemiljø og sett inn tiltak og ekstratiltak der det er vurdert nødvendig. Det har vore utfordringar i ein av klassane. I samband med det har me leigd inn ekstern kompetanse i tillegg til samarbeid med PPT. I løpet av 2015 er det laga 28 enkeltvedtak i saker om krenking/mobbing, dei fleste er på elevar i ein klasse. I medarbeidarsamtalane i vår blei det rapportert om god trivsel på arbeidsplassen.

Skulen har hatt eitt satsingsområde: Lokalt læreplanarbeid inkludert rekning som grunnleggjande ferdighet i alle fag. Det lokale læreplanarbeidet er eit stort stykke arbeid som me er godt i gang med. Reknesatsinga har blitt sett i samanheng med læreplanarbeidet, og me har hatt god hjelpe av Janne Fauskanger (UiS) og Inger Sofie Berge Hurlen frå Udir. Kursrekka i rekning blei avslutta før jul, men me har med oss Hurlen som rettleiar til 2017. Me har fått opplæring i Lesson Study (LS). Det er ein metode for detaljplanlegging av ei undervisningsøkt der alle eventualitetar blir kartlagde med tanke på optimal læring for elevane. Denne metoden inneber fleire viktige element for vårt personale: kollegarettleiing, delingskultur og samarbeid om læring – alt med tanke på å bli betre lærarar. God klasseleiing er ikkje satsingsområde, men blir praktisert etter Felles standard for god klasseleiing – 10 kollektive ferdigheter for tryggleik, trivsel og læring i alle klassar. Læringsmiljøgruppa (LMG, som er rektor, inspektør, sosiallærar, helseyster og oppvekstkoordinator) overvaker arbeidet i klassane ved å kalla inn alle vaksne i kvar klasse to-fire gonger pr år. Alle involverte lærarar pr klasse og klassen har evaluert om alle standardane er på plass. LMG drøftar begge resultata og gir råd om vidare arbeid med klassen og einskildelevar, ansvar blir fordelt og i ettertid sjekka om følgt opp.

Leksehjelp er nå eit tilbod for elevar i 5.-9.klasse to ettermiddagar kvar veke. 13 stk melde seg på tilbodet frå i haust av (18 stk året før).

Me ynskjer forbetring på følgjande område:

Få låg skår på mobbeundersøkingane kvart år

Tiltak: Arbeid med klassemiljøet kvar dag. Jobba med god klasseleiing. Ta tak i uheldige episodar med ei gong. Kontakta heimane ved negative hendingar. Ha godt samarbeid med føresette.

Få auka elevane sitt læringsutbytte

Tiltak: Læring skal gjennomsyra alt arbeid i skulen. Fremje kultur for læring. Elevane skal vita kva målet for arbeidet er til ei kvar tid. Sjå spesielt på korleis småskulen kan få betre læringsutbytte.

Få opp reknedugleiken hos elevane våre.

Tiltak: Det skal vera rekning i alle fag der det er naturleg, gjerne med ei praktisk tilnærming.

Nøkkeltall

Elevtal skulen

Om våren var det 185 elevar, om hausten 192.

SFO

19 elevar var faste brukarar av SFO våren 2015 og 20 stk hausten 2015.

Det er eiga påmelding for ferie-SFO.

ATO

Det er fire elevar i avdelinga. Elevane har ein-til-ein-oppfølging. Det er eit lite og tett miljø der elevane får god oppfølging av engasjerte tilsette. Det blir brukt kommunikative og åtferdsterapeutiske metodar fordi dei har fungert bra. Spesialundervisning og ADL-treninga blir sett i samanheng slik at tema frå spesialundervisninga blir jobba med også i ADL-treninga. Nærmiljøet er hyppig i bruk.

Linoleumstrykk, laga av elevar frå Forsand skule

PLAN OG FORVALTNING

Status økonomi

Den økonomiske ramma for seksjonen var i 2015 kr 3,6 mill.

Rekneskapet viser eit resultat på kr 3,0 mill. – eit underforbruk på kr 0,6 mill.

Ei fordeling på tenesteområda viser følgjande avvik mellom budsjett og rekneskap:

- ansvar 310 - planavdeling har eit underforbruk på kr 370.000
- ansvar 311 - byggesak har eit underforbruk på kr 415.000
- ansvar 312 - jordbruk har eit overforbruk på kr 175.000

Status tenesteproduksjon

Det vart i 2015 ansett ny person ved seksjonen. Ein har med dette tilegna meir kompetanse på byggesak, oppmåling/kart og planarbeid. Det vart satt i gong utarbeiding av «strategi for spesielle miljøtiltak i landbruket» og «strategi for nærings og miljøtiltak i skogbruket».

Generelt har drifta gått bra med høg aktivitet på alle tenesteområde. Det manglar førebels kompetanse/kapasitet på kart/oppmålingsarbeid (geodata). Det har høg prioritet å få på plass kompetanse på dette området og ein har tilsette som vil utvikla seg innan dette fagområdet.

Nøkkeltal

Det blei ferdigbehandla 136 byggesaker i 2015. Gjennomsnittleg saksbehandlingstid 30 dagar.

Det er behandla og utbetalt kr 25 mill. i statlege overføringer til landbruket i kommunen.

I løpet av 2015 vart det vedtatt ny næringsplan. Planen dannar eit godt grunnlag for arbeidet med næringsutvikling framover.

Vidare vart retningslinjene for bruk av kraftfondet reviderte. Det har vore fokus på å bygge opp grunnkapitalen samt å rigga meir midlar til konkret næringsutvikling. Like så har det vore nødvendig å få til betre oversikt på bruken av kraftfondet ovanfor politikarane. Opplegg for rapportering kom på plass i slutten av 2015.

Høgdepunkt 2015

- Oppstart ny SMIL-strategi og NMSK-strategi.
- Vedtatt oppstart rullering av ny kommuneplan.
- Reguleringsplan for masseuttak på Fossanmoen endeleg avklart etter oppstart 03.04.2009.

EIGEDOM, DRIFT OG INVESTERING

Solcellepanel på Kalkingsanlegget ved Vinddøla

Økonomi drift

Den økonomiske ramma for seksjonen var i 2015 kr 17,869 mill.

Rekneskapet viser eit resultat på kr 19.080. mill. – eit overforbruk på kr.1.211.000

Ei fordeling på tenesteområda viser følgjande avvik mellom budsjett og rekneskap:

- ansvar 300 – drift har eit underforbruk på kr 473.000
- ansvar 313 - oppmåling og kalking har eit overforbruk på kr 1.330.000
- ansvar 314 - personell teknisk har eit underforbruk på kr 152.000
- ansvar 331 – kommunalteknikk har eit overforbruk på kr 506.000

Netto for seksjonen samla gir eit overforbruk på kr 1.211.000

Kommentarar til overforbruket:

- overforbruk på oppmåling og kalking skuldast bla. misleghald av leige på Fretex, mindre billettinntekter enn budsjettet (stengt symjehall) tilnærma halvering av oppmålingsgebyr i høve til budsjett, og høgare strømutgifter enn budsjettet.
- overforbruket på kommunalteknikk skuldast meirforbruk direkte på tenestene, spesielt på veg med eit overforbruk på gatelys med kr 375.000 samt vatn som ein brukte kr 390.000 meir enn budsjettet.

Status drift

Generelt har drifta gått bra med høg aktivitet på alle tenesteområde. Seksjonen har 4 mann på uteavdelinga 3 mann på eigedom, 18 reinhaldspersonell og badevaktar og 3 i administrasjonen, totalt 28 tilsette.

Status investering

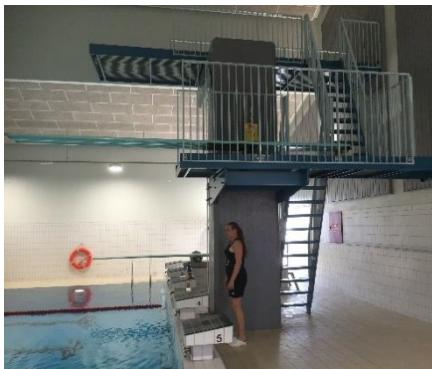
Samla investeringar i 2015 var i økonomiplanen sett til kr 43,3 mill.

Utførte prosjekt i 2015 er kostnadsført med kr 42,4 mill.

Av større prosjekt kan ein nemna :

- Barne og avlastningsbustaden (Brønnabakke) kr 26 mill.
- Ombygging av Helsecenter kr 3 mill.
- Flyktningbustadar 15F kr 10 mill.
- Stupebrett kr 1,2 mill.

Det er motteke tilskot til avlastningsbustad HP og Flyktningebustad 15F frå Husbanken på henholdsvis kr 9,521 mill. og kr 2,919 mill. oversikten viser brutto utgifter.

Nytt stupetårn åpna i november

Nytt klorblandeanlegg til symjehall

Nye vinduer på skulen i sumar

Rehab av trygdebustader

Høgdepunkt

Seksjonen ønsker å løfte fram to høgdepunkt frå driftsåret 2015:

Ferdigstilling av 3 flyktningebustader samt Barne- og avlastningsbustader (Brønnabakke)

VEDLEGG 1: HOVUDOVERSIKTER MED REKNESKAPSTAL FOR 2015

Økonomisk oversikt - drift

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Driftsinntekter			
Brukertilskudd	5 102 289	4 898 000	5 125 941
Andre salgs- og leieinntekter	7 491 112	7 202 000	8 356 552
Overføringer med krav til motytelse	22 644 407	18 231 000	19 254 872
Andre statlige overføringer	7 890 684	2 373 000	1 687 488
Andre overføringer	406 775	301 000	1 099 340
Skatt på inntekt og formue	48 027 397	46 483 000	46 467 378
Eiendomsskatt	44 553 091	44 570 000	44 387 879
Andre direkte og indirekte skatter	9 977 814	9 375 000	9 975 750
Sum driftsinntekter	187 917 035	176 317 000	177 973 603
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	100 004 050	96 414 000	96 026 999
Sosiale utgifter	26 418 154	29 132 000	28 001 681
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	27 666 350	27 157 000	25 847 865
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	16 035 673	14 370 000	15 839 668
Overføringer	14 157 037	8 581 000	14 160 792
Avskrivninger	9 230 732	0	9 180 687
Fordelte utgifter	-3 846 008	-4 494 000	-4 406 557
Sum driftsutgifter	189 665 988	171 160 000	184 651 136
Brutto driftsresultat	-1 748 953	5 157 000	-6 677 533
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	5 250 378	5 100 000	5 401 246
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	1 202 817	1 000 000	4 624 445
Mottatte avdrag på utlån	2 656 366	75 000	109 780
Sum eksterne finansinntekter	9 109 561	6 175 000	10 135 471
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger	3 358 662	3 618 000	3 339 906
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	11 690 600	0	1 734 363
Avdrag på lån	3 883 018	4 308 000	3 999 642
Utlån	102 937	35 000	94 060
Sum eksterne finansutgifter	19 035 217	7 961 000	9 167 971
Resultat eksterne finantransaksjoner	-9 925 656	-1 786 000	967 500
Motpost avskrivninger	9 230 732	0	9 180 687
Netto driftsresultat	-2 443 876	3 371 000	3 470 654
Interne finantransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	495 312	495 000	67 728
Bruk av disposisjonsfond	9 869 930	495 000	1 858 612
Bruk av bundne fond	754 533	550 000	1 704 652
Sum bruk av avsetninger	11 119 775	1 540 000	3 630 992
Overført til investeringsregnskapet	0	550 000	950 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	2 339 932	3 862 000	5 337 755
Avsatt til bundne fond	5 605 295	499 000	318 579
Sum avsetninger	7 945 226	4 911 000	6 606 334
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	730 672	0	495 312

Økonomisk oversikt - investering

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1 076 886	0	660 000
Andre salgsinntekter	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	5 899 585	2 720 000	2 645 440
Statlige overføringer	12 440 000	200 000	0
Andre overføringer	450 000	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0
Sum inntekter	19 866 470	2 920 000	3 305 440
Utgifter			
Lønnsutgifter	315 990	0	130 382
Sosiale utgifter	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	35 772 880	43 815 000	13 731 373
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0
Overføringer	6 487 674	0	2 645 440
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0
Sum utgifter	42 576 544	43 815 000	16 507 195
Finanstransaksjoner			
Avdrag på lån	5 623 009	0	865 410
Utlån	2 000 000	0	3 847 660
Kjøp av aksjer og andeler	3 269 563	0	63 573
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	1 418 152	0	1 860 000
Avsatt til bundne investeringsfond	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	12 310 723	0	6 636 643
Finansieringsbehov	35 020 797	40 895 000	19 838 398
Dekket slik:			
Bruk av lån	28 255 000	34 805 000	5 347 660
Salg av aksjer og andeler	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	3 892 872	0	2 435 572
Overført fra driftsregnskapet	0	550 000	950 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 872 925	4 290 000	2 282 994
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	1 250 000	8 822 172
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
Sum finansiering	35 020 797	40 895 000	19 838 398

Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2015	Budsjett 2015	Regnskap 2014
Anskaffelse av midler			
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	187 917 035	176 317 000	177 973 603
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	19 866 470	2 920 000	3 305 440
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	41 257 433	40 980 000	17 918 702
Sum anskaffelse av midler	249 040 938	220 217 000	199 197 745
Anvendelse av midler			
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	180 435 256	171 102 000	175 470 449
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	42 576 544	43 815 000	16 507 195
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	29 927 789	7 961 000	13 944 614
Sum anvendelse av midler	252 939 588	222 878 000	205 922 258
Anskaffelse - anvendelse av midler	-3 898 650	-2 661 000	-6 724 513
Endring i ubrukte lånemidler	12 050 000	0	392 340
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0
Endring i arbeidskapital	8 151 350	-2 661 000	-6 332 173
Avsetninger og bruk av avsetninger			
Avsetninger	10 094 050	4 361 000	8 011 646
Bruk av avsetninger	13 992 700	7 080 000	14 736 158
Til avsetning senere år	0	0	0
Netto avsetninger	-3 898 650	-2 719 000	-6 724 513
Int. overføringer og fordelinger			
Interne inntekter mv	17 574 401	8 650 000	18 565 064
Interne utgifter mv	17 574 401	8 650 000	18 565 064
Netto interne overføringer	0	0	0

Økonomisk oversikt – balanse

	Regnskap 2015	Regnskap 2014
EIENDELER		
Anleggsmidler	529 513 888	448 943 016
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	293 368 549	222 907 414
Ustyr, maskiner og transportmidler	6 966 091	7 404 117
Utlån	30 244 802	35 224 648
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	4 327 309	1 057 746
Pensjonsmidler	194 607 136	182 349 091
Omløpsmidler	148 932 097	139 880 923
Herav:		
Kortsiktige fordringer	21 262 378	10 284 619
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Premieavvik	12 055 133	17 430 890
Aksjer og andeler	80 223 104	91 816 166
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	0	515 639
Derivater	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	35 391 481	19 833 608
SUM EIENDELER	678 445 985	588 823 939
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	277 934 391	231 206 596
Herav:		
Disposisjonsfond	55 122 905	65 525 828
Bundne driftsfond	22 349 933	17 499 171
Ubundne investeringsfond	25 987 272	24 569 120
Bundne investeringsfond	0	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	730 672	495 312
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	0
Kapitalkonto	174 969 309	124 342 864
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-1 225 700	-1 225 700
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves	0	0
Langsiktig gjeld	370 795 771	328 801 345
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	230 614 784	219 779 380
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	140 180 987	109 021 965
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Kortsiktig gjeld	29 715 823	28 815 999
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	29 243 449	28 086 438
Derivater	0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld	93 019	73 828
Premieavvik	379 355	655 733
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	678 445 985	588 823 939
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	16 251 186	4 201 186
Herav:		
Ubrukte lånemidler	16 251 186	4 201 186
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	0	0
Motkonto til memoriakontiene	-16 251 186	-4 201 186

VEDLEGG 2: KOSTRA-OVERSIKTER

(Ureviderte tal pr. 10.04.2016)

	1129 Forskning	Kostnader 16	Regoland	Landstøt/Oslo	Landet
	2015	2015	2015	2015	2015
Finansielle middeleffekt					
Erhellt av driftsutgiftene i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	Prosent	1	6	1,5	2,5
Netto driftsutgiftene i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	Prosent	0,9	10,3	3,6	2,5
Fris driftsutgift i kroner per innbygger, konsern	Kroner	72 577	63 787	49 451	49 762
Lengsttidligste prosent av brutto driftsinntekter, konsern	Prosent	195,2	167,1	197,1	216,9
Årlig driftsutgift per ekspedisjonsaktivitet, konsern	Prosent	53	45	15,9	19,5
Netto lønnsjeld i kroner per innbygger, konsern	Kroner	77 503	72 260	45 781	61 391
Priøriterting					
Netto driftsutgift per innbygger 15 år i kroner, barnetrakte, konsern	Kroner	121 425	168 592	129 522	150 519
Netto driftsutgift per grunnsaksklasse (202, 215, 212, 223), per innbygger, konsern	Kroner	22 733	21 025	12 910	12 615
Netto driftsutgift per innbygger i kroner, kommunalstjenesten, konsern	Kroner	4 302	5 047	2 102	2 381
Netto driftsutgift per innbygger i kroner, pris og omsetningsjosten, konsern	Kroner	33 505	27 205	11 473	15 197
Netto driftsutgift per innbygger i kroner, pris og omsetningsjosten, konsern	Kroner	95	3 162	3 116	3 222
Netto driftsutgift per innbygger 20 65 kr, konsern	Kroner	17 939	12 422	7 212	8 315
Netto driftsutgift, administrasjon og styring e. p. innb., konsern	Kroner	15 321	13 370	3 700	4 265
Dekningsgrad					
Andel bær 1,5 år med barnetrakte	Prosent	90	92,5	39,1	91,1
Andel elver i grunnsakslønen til sosialunderdriften	Prosent	14,9	9,7	7,7	7,9
Legesovte per 10 000 innbyggere, kommunalstjenesten	Arbeid	24,2	19,5	9,2	10,5
Fysiskrapportørar per 10 000 innbyggere, kommunalstjenesten	Arbeid	9,9	13,5	7,3	9
Andel plasseringar i plan og omsetningsstasjonar	Prosent	160	98,5	93,3	91,1
Andel innbyggere 30 år og over som arbeider på instytusjon	Prosent	16,9	15	13,5	13,1
Andelen som i hjelpstøtakar ei tildekor 20 66 år, innbyggere 0-17 år	Prosent	1,3	3,9	3,7	3,9
Andel bær med barnetrakte til f. innbyggere 0-17 år	Prosent	5,5	-	1,6	1,5
Sykkel, gassgjeler/turstolar mv. m/km. driftsanavar per 10 000 innb.	Kilometer	91	115	60	51
Kommunalsponsoraar bør 1000 per 1000 innbyggere	Boliger	32	31	15	21
Arbeid i bærne og utviklingsårene pr. 1000 innbyggere	Arbeid	-	0,61	0,71	0,73
Produktivitet/innnæringssatsende					
Korrigerte brutto driftsutgifte i kroner per bærne i barnetrakte, konsern	Kroner	163 722	208 466	164 151	178 151
Korrigerte brutto driftsutgifte til grunnsak, skolebilets og skolebillett (202, 222, 223), per elav	Kroner	177 835	161 953	103 849	107 974
Gjennomsnittlig gruppesatsende, 8, 10 årsstrinn	Personar	12,3	10,9	14,1	14,3
Korrigerte brutto driftsutgifte per matkaker av hjemmetjenester i kroner, konsern	Kroner	111 743	241 575	265 260	257 314
Korrigerte brutto driftsutgifte, institusjon, pr. kommunal støt, konsern	Kroner	1 359 200	1 079 700	1 139 056	1 040 127
Årsgebyr for vannforsyning (Bla dei rapporteringseidretts+1)	Kroner	2 150	3 048	2 581	3 324
Årsgebyr for avdelingens eljelder rapporteringseidretts+1)	Kroner	1 376	3 395	2 997	3 743
Årsgebyr for avdelingens eljelder rapporteringseidretts+1)	Kroner	2 562	3 001	2 355	2 551
Gjennomsnittlig saldbokstid for private forslag til detaljpris, kalenderdager	Dager	455	-	-	-
Etc. driftsgjørelsebøndi nytid for opprettelse av grunnfjorddom. Kalenderdager	Dager	60	-	-	-
Leveransesatsende	Kroner	91 233	15 950	110 161	126 419
Andel sekkadare i motorfordeler i utmark innvilkast	Prosent	93	93	95	95
Andel innvilkede disp. saksønade for mybiss 100 m bettet lengsje Prosent	Prosent	-	-	-	-